

ÂŞIK ALİ İZZET ÖZKAN'IN ŞİİRLERİNDE GÜZELLİK VE GÜZELLİK UNSURLARI BEAUTY AND BEAUTY ELEMENTS IN ÂŞIK ALİ İZZET ÖZKAN'S POETRY

Canser KARDAŞ*

Öz

Âşık tarzı şiir geleneğinde, tespit edilebilen ilk örneklerinden günümüze kadar, en yoğun işlenen konuların arasında aşk, sevgili ve sevgilinin güzelliği gelmektedir. Halk şiirinin sevgili ve sevgiliyle ilgili unsurlara yaklaşımı, divan şiirinin yaklaşımıyla bazı açılardan benzerlikler taşımaktadır. Sevgili, boyu, saçları, kaşları, kirpikleri, gözleri, yanakları, dişleri, ve bakışları gibi fiziksel özelliklerinin yanında zalim, vefasız ve merhametsiz gibi karaktere ait vasıflarıyla karşımıza çıkmaktadır.

20. yüzyıl âşıklarından Ali İzzet Özkan, pek çok âşığın yetiştiği ve âşıklar diyarı olarak bilinen Sivas'ın Şarkışla ilçesi Emlek yöresinde bulunan Höyük köyünde dünyaya gelmiştir. Çevresindeki âşıklardan etkilenmiş ve daha küçük yaşlarda saz çalıp şiir söylemeye başlamıştır. Ömrünün farklı dönemlerinde toplumsal hayata yaklaşımı farklı olmuş, değişime paralel olarak şiirlerinde farklı konular işlemiştir. Hayatı ve şiirlerinde işlediği konuları dönemsel olarak değişime uğramasına rağmen, şiirlerinde güzel ve güzellik konularına yer vermeye devam etmesi, hiç değişmeyen özelliklerindedir.

Çalışmamızda Âşık Ali İzzet Özkan'ın şiirlerinde bulunan güzel ve güzellik unsurları belirlenerek şairin bu unsurlara yaklaşımı içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Güzelin fiziksel ve karaktere ait özellikleri daha çok yapılan tasvirlerden yola çıkılarak anlaşılmasına çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Âşık Ali İzzet Özkan, Âşık Şiiri, Güzellik, Güzel Tipi.

Abstract

From the first samples created in Âşık style poetry tradition to the modern ones, the themes treated the most have been love, the beloved and her beauty. The approach towards the beloved or her features in folk poetry are similar to the one in divan poetry in some aspects. The height of the beloved, her hair, eyebrows, eyelashes, eyes, cheeks, teeth, looks are the physical elements as well as some other character traits like cruel, fickle and relentless.

Ali İzzet Özkan, one of the 20th century âşiks, was born in Emlek, Şarkışla a district of Sivas which is famous for being hometown of many âşiks. Impressed by the âşiks where he grew, he started to play the saz and sing poetry. In different periods of his life, his attitude towards life changed and the themes in his poetry changed in parallel with this. Despite changing his life or themes in his poetry from time to time, the themes the beautiful and the beauty remained unchanged.

The physical and character traits were discovered through the descriptions made. In this study, the beautiful and beauty elements in Ali Özkan's poetry were determined and his approach towards these elements were analyzed by content analysis.

Keywords: Âşık Ali İzzet Özkan, Âşık Poetry, Beauty, Beautiful Figure.

1. Giriş

20. yüzyılın âşıklarından Ali İzzet Özkan'ın doğumu bazı kaynaklarda 1900 bazılarında ise 1902¹ olarak geçmektedir (Başgöz, 1968; Başgöz, 1994; Kaya 1994; Özmen, 1998; Alptekin-Sakaoğlu, 2006; Kalkan, 2015). Özkan, âşıklar diyarı Sivas'ın Şarkışla ilçesi Emlek yöresi Höyük köyünde dünyaya gelmiştir. Küçük yaşlarda saz derslerini alan âşık daha genç yaşta yurtiçi turnelerine çıkmıştır. Ankara'ya taşındıktan sonra halkevleri yayın organı 'Ülkü' dergisinde şiirleri yayımlanmaya başlamıştır (Kalkan, 2015: 130). Halkevleri ve okullarda verdiği konserlerle iyice tanınmıştır. Âşık Veysel ile yurtiçi turnelerine çıkar. Aynı âşıkla beraber farklı köy enstitülerinde de saz dersleri vermiştir (Başgöz, 1994, 27). Konya Âşıklar Bayramı'na da katılan Âşık Ali İzzet, 10 Ekim 1981'de Ankara'daki gecekonduşunda ölmüştür (Özmen, 1998, 339).

Özkan, başlarda Alevi-Bektaşî inancı yoğunluklu şiirler, daha sonra hızlı toplumsal değişimlere ayak uydurarak sosyal içerikli şiirler yazmış ve yayımlamıştır. Türkün Sazından (1951), Âşık Ali İzzet Ağlıyor (1955), Kitap Küçük Dert Büyük (1956), Tellerde Muradın Alsın (1958), Şiirler (1963), Sürmeli (1966), Mühür Gözlüm (1967) ve Kırkanbar (1974) adlı şiir kitapları yayımlamıştır (Özmen, 1998, 339). Bu kitaplar dışında âşığın kendi el yazısıyla tuttuğu defterler de İlhan Başgöz tarafından koruma altına alınmış ve kişisel arşivinde muhafaza edilmiştir.

* Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, kardascanser@gmail.com.
ORCHID ID: 0000-0001-8557-8706

¹ İlhan Başgöz'ün 1968 tarihli "İzahlı Halk Edebiyatı Antolojisi" adlı eserinde 1900; 1979 yılından sonra farklı yayınevlerince baskısı yapılan "Âşık Ali İzzet Özkan" adlı eseri ve diğer eserlerde ise 1902 yılı olarak yazılmıştır.

Âşık Ali İzzet'in, Hacı Bektaş tekkesinden aldığı ve kullandığı mahlası İzzetî'dir. Şiirlerinde de mahlasını İzzetî, Al'İzzet, Ali İzzet, Al'İzzet Özkan, Ali İzzet Özkan ve Nefretî şeklinde kullanmıştır. Başgöz, Âli İzzetin etkilendiği düşüncelerden dolayı bazı şiirlerinde "Nefretî" mahlasını tercih ettiğini belirtir (1994, 40). Âşıklığının ilk dönemlerinde 15 yaşında "avucu yeşil benli pir" in elinde bade içmiştir. "Yeter" redifli şiirinde bade alışı şu şekilde anlatır:

*Hak Muhammed Ali ulu Hünkar'a
On beş defa geldim yüz süre süre
Yedi sene hizmet ettim bir pire
Bir Al'İzzet ismi kazandım yeter* (Başgöz, 1994, 104)

60'lı yaşlarda, badeyi o dönemin şartlarına bağlı olarak ve etrafındakilerin de beklentisine uygun bir rüya uydurduğunu ifade eden âşık, ne düş, ne de rüyasında pir gördüğünü belirtmiştir. Rüya hakkındaki bu görüşlerinin hayatında yaşanan değişimlere bağlı olarak gerçekleştiği bilinmektedir. Yaşamındaki ve düşüncelerindeki değişim, şiirlerinde de anlaşılır bir şekilde kendini gösterir. Söz konusu değişimler, köyden kente göçünde CHP ile tanışması, daha sonra Demokrat partiye sevdalanması ve kısa bir süre sonra en sert yergileri yine bu partiye yapması, ardından da Türkiye İşçi Partisine yaklaşması ve hayatının bundan sonraki kısmını büyük oranda bu partinin etkisinde devam ettirmesi şeklindedir.

Ali İzzet Özkan'ın farklı dönemlerde farklı görüşlere sahip olması kimi araştırmacılar tarafından onun âşık olmadığı, şiirleri başkasından çalıp ismini eklediği şeklinde eleştirilere/suçlamalara yol açmıştır. Bu konu sadece gazete yazılarına değil kimi kitaplara da konu olmuştur (Makal, 1969). Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Milli Folklor Enstitüsü Müdürü Cahit Öztelli de Makal'ın bu yönlü görüşlerinin yer aldığı yazılarını öven ve teşvik eden bir mektup yollamıştır (Makal, 1969, 7). Bizce bu kadar ağır eleştirilerin kaynağında âşığın farklı partilere yaklaşması değil esas olarak 1960'lardan sonra Türkiye İşçi Partisi'nin etkinliklerine dâhil olması ve buna eş zamanlı olarak fikirlerindeki sola kaymanın etkili olduğu düşüncesindeyiz. Daha öncesinde yayımladığı kitaplarla ilgili böyle suçlamaların olmaması, Âşık Veysel ile turnelere çıktığı dönemlerde, böyle bir suçlamayla karşılaşmaması, fikirlerinde yaşanan değişimden sonra söz konusu suçlamalara maruz kalması, kaynağının bir siyasi partiye yaklaşımıyla ilgili olduğu düşüncesini güçlendirmektedir. Kaldı ki Tahir Kutsi'nin 1990'da yayımladığı bir eserinde "Dün tarih çerçevesinde Yunus Emre'ler, Karacaoğlan'lar, Dadaloğlu, Köroğlu, Emrah'lar, Çıldırli Âşık Şenlik, Âşık Ömer, Âşık Veysel, Âşık Ali İzzet Özkan gibi yüzlerce ozanımızın vardı." şeklindeki ifadesine bakıldığında o dönemin şartlarına göre sahtekârlıkla suçlanmış olduğu ve tamamen Makal'ın politik duruşuyla ilgili olduğu anlaşılmaktadır (Makal, 1990, 239). Başgöz, hazırladığı eserde kitaba aldığı şiirlerin tamamının Ali İzzet Özkan'a ait olduğunu belirttikten sonra hangi şiirlerin ona ait olmadığını yine defterlerdeki âşığın kendi notlarını esas alarak açıklamıştır (1994, 52-57). Farklı antolojilerde ise bu konu hiç dile getirilmemiştir. Yakın tarihte Âli İzzet Özkan'a ait kimi şiirler başkaları tarafından okunduğundan veya kendilerine mal edildiğinden kanuni varisleri tarafından çeşitli davalar açılmış bu davaların bazıları sonuçlanmış bazıları ise halen devam etmektedir (Haberler.com-E.T.27/10/2018).

Âşık Ali İzzet Özkan ile ilgili yapılan tek çalışma İlhan Başgöz tarafından hazırlanan ilk baskısı 1979 yılında yapılan ve İş Bankası Kültür Yayınları arasında yayımlanan "Ali İzzet Özkan Yaşamı-Sanatı-Şiirleri"² isimli eserdir. Adı geçen eserin Pan Yayıncılık tarafından 1994 yılında ikinci baskısı yapılmıştır. Başgöz'ün kitapta da belirttiği üzere yayımladığı kitaplar dışında el yazmalarından oluşan defterlerinde bulunan şiirlerin tamamı yayınlanmamıştır. Âşık Ali İzzet Özkan'ın hayatını tüm yönleriyle ve bütün eserlerini esas alan bir çalışma henüz yapılmamıştır.

Âşık, şiirlerinde aşkın yanında toplumsal hayatı ilgilendiren hemen her konuda şiirler yazmıştır. Şiirlerinde gündelik hayat, dönemin siyasi düşünceleri, dönemseller yergiler ya da övgüler, eşitlik, haksızlık, rüşvet, kardeşlik gibi konuları işlemiştir. Âşıklık geleneğinde, âşıkların önemli bir kısmı Alevi olmasına rağmen, hiçbir âşığın Aleviliği, Ali İzzet Özkan'ın Aleviliği kadar vurgulanmamıştır. Bunu tam olarak anlamak zor görünmektedir. Ancak şiirlerinde işlediği konular, kullandığı motifler ve onunla yapılan röportajlarda kendisinin de bunu sürekli dile getirmesi, araştırmacıların bu konuyu vurgulama ihtiyacı duymalarına sebep olmuştur/sebep olduğu söylenebilir.

Âşık tarzı şiir geleneği dairesinde yetişen Âşık Ali İzzet toplumu ilgilendiren bütün konuları şiirlerinde işlemiştir. Aşkı, doğayı, toplumsal sorunları, gündelik hayatı ve ilgili olduğu dönemin politik sorunları kolaylıkla şiirlerine yansıtmıştır. Âşık, özellikle toplumsal sorunlardan uzak durmamış aksine

² Çalışma bu eserde bulunan şiirler esas alınarak hazırlanmıştır. Defterlerin tamamı kitapta belirtildiği üzere İlhan Başgöz'ün İndiana Üniversitesindeki arşivinde bulunmaktadır.

bunları sürekli dile getirmekten çekinmemiş, çeşitli baskı ve yaptırımlarla karşılaşmasına rağmen şiirlerinde düşüncelerini korkusuzca söylemiştir. Ali İzzet işlediği bu konularla hayatın tam da içinde olduğunu somut olarak göstermiştir.

Divan ve âşık şiirinde güzeli tasvir eden ifadeler veya motifler benzer olmasına rağmen her âşık kendi güzelini kendi hayal dünyasına göre yeniden canlandırır ve bütün güzel unsurları onda birleştirir. Ancak divan şiirindeki sevgiliye olan uzaklık ve aşırı tasvirlerin yerine âşıklık geleneğinde daha somut ve gerçek hayata daha yakın ifadeler tercih edilmiştir.

Şiirlerinde rahat bir üsluba sahip olan âşık, bazı şiirlerinde argo sözcükler de kullanır. Argo ifadelerin kullanıldığı yerler çirkin olarak gördüğü durum veya kişiler içindir. Özkan, “Kahpe karı gibi bacı değilim” ve “Çirkin çıktı kahpe çıktı dul çıktı” dizelerinde görüldüğü gibi kimi zaman bir siyasi parti için kimi zaman da sevgili için argo ifadeler kullanmaktan çekinmemiştir.

Çalışmamızda Âşık Ali İzzet Özkan’ın şiirleri şekil ve içerik yönünden bir değerlendirmeye tabi tutulmamıştır. Âşığın şiirlerindeki güzellik anlayışı ile güzellik olarak değerlendirdiği unsurlar dikkate alınmıştır.

“Âşık edebiyatında âşıklar sevgilinin diğer bir ifadeyle “Güzel”in özelliklerine iki şekilde şiirlerinde yer vermişlerdir. Bunlar karaktere ait ve fiziksel özelliklerdir. Âşık Ali İzzet Özkan’ın şiirlerinde güzelin karakteristik ve fiziksel özellikleri ayrı ayrı değerlendirilmiştir.³

2. Âşık Ali İzzet Özkan’ın Şiirlerinde Güzel ve Güzellik Anlayışı

Âşık Ali İzzet Özkan’ın şiirleri yaşadığı dönemin edebi, felsefi ve sosyal ortamından kopuk değildir. O, en çok da sosyal çevre ile o kadar iç içedir ki şiirine çok kısa sürede gündelik politik olayları bir imge veya imaj şeklinde ekleyebilmiştir. Âşık Ali İzzet kullandığı bu yeni ve farklı imgelerle aşk konulu şiirlere yeni boyutlar kazandırmıştır. Âşık Ali İzzet Özkan’da aşk duygusu alışılmış kavramların dışında yeni imgelerle kendine has bir anlayışta aşkı yeniden üretmiştir.

Başgöz, âşığın şiirlerine göre güzelin niteliklerini altı ana grup altında değerlendirmiştir. Bunları devlet yöneticilerine, savaş gereçlerine, Tanrı’nın niteliklerine, doğal varlıklara ve kendi döneminde hayata katılan yeni politik görüş ve diğer unsurlarla ilgi kurarak oluşturduğu yeni imgelere göre güzelin özelliklerini tasnif etmiştir (Başgöz, 1994, 45).

Bu çalışmada güzellik unsuru olarak değerlendirilen fiziksel ve karakteristik özellikler çalışma kapsamında ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Ancak her güzellik unsuru tek başına kullanılamayacağından şair birkaç unsuru bir arada kullanabilmektedir. Bazı dörtlüklerde sadece bir unsur ön plana çıkmaktayken bazı dörtlüklerde ise birkaç unsur bir arada bulunmaktadır. Aşağıda örnek olarak verilen dörtlükte görüldüğü üzere bakış, göz, güzel koku, ten rengi, gerdan, göz ve baş bir arada kullanılmıştır:

*Koç yiğit bakışlı tor gelin gözlü
Gül çiçek kokulu buğday benizli
Ak maya gerdanlı turna ağızlı
Yeşil ördek başlı Fatma (Başgöz, 1994, 145)*

Âşık Ali İzzet Özkan, şiirlerinde güzel kelimesini o kadar sık kullanmasına rağmen kullanımındaki ustalığı anlatımda güzellik unsurlarını ve güzele karşı oluşabilecek bir kusur oluşmamaktadır. Âşığın Güzele verdiği önem hakkında fikir edinmek için “Güzeldir” ve “Sevdalar Ölmez” adlı şiirlerine bakılması yeterli olacaktır. “Güzel” kelimesinin en fazla tekrarlandığı şiirlerinden “Güzeldir” isimli beş dörtlükten oluşan şiirinde sözcük otuz yedi defa tekrarlanmıştır:

*Güzellere bakan gözler ağrımaz
Güzel seven ölür amma çürümez
Al’İzzetî güzellerden farımaz
Güzelleri candan sevmek güzeldir (Başgöz, 1994, 185)*

Âşık Ali İzzet Özkan’ın idealize ettiği güzel pek çok özelliğiyle üstün vasıflara sahiptir. Onun idealindeki güzel, güzeller güzelidir. Âşık, güzeller için “güzeller muhtarı”, “güzeller tanrısı”, “güzeller hâkimi”, “sevda delisi” “hurilerin valisi”, “güzeller başkanı”, “gökler meleği”, “cennetler gelini”, “dünya bebeği”, “yayla çiçeği”, “Peygamber bakışlım”, “Atatürk bakışlım”, “Allah sözlü yar” gibi çok farklı imgeler kullanmıştır. Bu kadar farklı kullanımın varlığı âşığın güzellerden anladığı aynı zamanda güzellere ve

³ Çalışmada seçilen dörtlükler İlhan Başgöz tarafından hazırlanan ve Indiana Üniversitesi ile Pan Yayıncılık tarafından ortaklaşa çıkarılan “Âşık Ali Özkan Hayatı-Sanatı-Şiirlerinde Bir Güldeste” adlı eserden alınmıştır.

güzelliğe önem verdiğini göstermektedir. Yukarıdaki imgelere bakıldığında şairin güzellik anlayışının çok gelişmiş ve sağlam bir estetik zevke sahip olduğu rahatlıkla söylenebilir.

Âşık Ali İzzet Özkan şiirlerinde çirkinleri de anlatmıştır. “Çirkin altın saray olsa girilmez”, “çirkin secde’etmem peygamber olsa”, “çirkin çok bakma miden bulanır”, Çirkinin yanında can çıkarırım”, “çirkin ile cennet olsa kaçırım”, “Cehennemdir çirkinlerin sohbet” gibi dizelerde görüldüğü üzere her türlü kötü vasfı çirkinlere mal etmektedir. Çirkin peygamber olsa secde etmeyeceğini hatta cennet vaadi bile çirkinle kalmaya yetmeyeceğini belirtmektedir. Yine “çirkin huyları var kötü âdeti” dizesiyle çirkin davranışların da çirkinlere has olduğunu dolayısıyla bunlardan kaçınılması gerektiğini vurgulamaktadır. Âşığın gözünde bir çirkinin varlığı her şeyden vazgeçmiştir. Özkan, herkesin sahip olmak için can vermeyi göze alacağından o kolaylıkla vazgeçebilmektedir. Yukarıda gösterilen dizelere bakıldığında şairin güzeli ne derece kutsallaştırırsa çirkinini de o derece çekilmez kıldığı görülmektedir.

3. Güzelin Fiziksel Özellikleri

Sevgilinin güzelliği ve güzellik unsurlarının tamamını bir makalede işlemek mümkün değildir. Ancak bu konu âşığın şiirlerinde yoğun olarak atıfta bulunduğu uzuvlar seçilerek değerlendirilmiştir. Başta yer alan uzuvların şekil, renk ve nicelik bakımından mukayeseli bir ilişki içinde olduğunu belirten Karaköse, sevgiliye ait uzuvların özelliğine göre genişletme veya daraltma yoluna gidildiğini bununla aslında sevgili mazmununun içine tabiata, inanca ve topluma ait bütün unsurların yerleştirildiğini belirtmektedir (2010, 178). Bu açıdan sevgilinin sahip olduğu güzellik unsurları ifade edilirken, kültürel yapının farklı açılardan anlaşılması için çeşitli ipuçları vermektedir.

Âşık tarzı Türk şiir geleneğinde güzel veya sevgili merkeze alınarak farklı açılardan sevgilinin güzelliği dile getirilmektedir (Saraç-Özdemir, 2015, 112). Âşık Ali İzzet Özkan da güzellik unsurlarını rastgele kullanmamış ifade edildiği şekilde “güzel” sürekli merkeze alarak dile getirmiştir.

“Güzeller hâkimi” isimli şiirinin dördüncü dördlüğünde fiziksel güzellik unsurları olarak değerlendirilen çok sayıda unsuru bir arada kullanmıştır. Aşağıdaki dörtlükte Ali İzzet’in hem güzele bakışı hem de kullandığı farklı imgeleri göstermesi bakımından örnek teşkil edebilecek niteliktedir:

*Atatürk bakışım ey kılınç kaşım
Altın top yanakım bir hoş gülüşüm
Gümüş tepsi döşüm çiçek kokuşum
Sanki yaz ayları bahar gözlerin (Başgöz, 1994, 150)*

Âşık Ali İzzet Özkan’ın şiirlerinden güzelin fiziksel özelliklerinden saç, kaş, kirpik, göz, gamze, yanak, ağız, dudak, diş, el, boy, gerdan, döş seçilen dörtlüklerden ele alındığı şekliyle değerlendirilmiştir.

3.1. Saç

Kadını estetik açıdan farklılaştıran ve buna paralel olarak da güzellik unsurları arasında en fazla işleneni saçtır. Zülf, kâkül, belik, perçem ve nihayetinde saç kelimeleriyle karşılanmaktadır. Âşıklar, sevgilinin aşığı kendine bağlamak ve cezbetmek için en etkili silahı saç olduğu düşüncesindedirler.

Âşık Ali İzzet, sevgilinin saçını rüyada bile olsa uzunluğuna atıfta bulunarak saçının darağacının kemendi gibi kişiyi hayattan koparmak üzere bağladığını vurgulamaktadır. Bu kement bir yanılla aşığı cezalandırma unsuruyken bir yanılla da aşığı sevgiliye bağlamaktadır:

*İzzetî bu ne hikmet iş
Uyur iken gördüm bir düş
Yâr zülfünü kemend etmiş
Boynumuza taktı geçti (Başgöz, 1994, 106)*

Saçın uzun olması güzellik için yetmemekte bunun yanında siyah da olması gerekmektedir. Divan şiirinde tasvirin başlıca nesnesi olan saç sadece güzellik unsuru olarak değil aynı zamanda sihir ve büyüde de üstat kabul edilmiştir (Kardaş, 2013, 41). Saçın siyah ve uzun olması hem divan hem de halk şiirinde saça yaklaşım benzer özellikler taşımaktadır. Aynı durum Ali İzzet Özkan’ın şiirlerinde de karşımıza çıkmaktadır:

*Yüzlerin azdırmış zülfü siyahım
Cilve desem değil naz desem değil
Bir kimseye benzemezsin Allah’ım
Gelin desem değil kız desem değil (Başgöz, 1994: 118)*

Aşağıdaki dörtlük tamamen saç tasvir etmek üzere yazılmıştır. Saçın büklüm büklüm ayrılması, yuvarlaklaştırarak örgüden ayrılan kâkülün yüze tel tel inmesi ona ayrıcalık katmış ve Sivas çevresinde

namının yayılmasını sağlamıştır. Genel olarak divan ve halk şiirinde saç siyah veya sarıyken bir dörtlükte saç örgüsü “mor” olarak karşımıza çıkmaktadır. Divan şiirinde çoğunlukla saç dağınıktır ve perişanlığın simgesidir. Oysa Âşık İzzet Özkan’da saç örgüsü dışında kalan saçlar tel tel ve düzenlidir:

*Zülüflerin burma burma kıvrımış
Top kâkülü mor belikten ayırmış
Tel tel etmiş yüzün koylu koyvermiş
Koca Sivas illerinde şanlı kız (Başgöz, 1994, 200)*

3.2. Kaş

Güzellik unsurlarından biri de kaştır. Yüzdeki güzelliğine katkısı daha çok kaşın şekliyle ilgilidir. Bu şekil divan ve halk şiirinde hilal, keman, yay, hançer, yılan, Zülfikar, kalem ve mihraba benzetilir. Âşık Ali İzzet kaşı yukarıda sayılan unsurlara benzetme yönüyle farklı şiirlerinde kullanmıştır. Bunların dışında herhangi bir benzetme kullanmadan bir duygu ifade etmek amacıyla da ele alınmıştır. Aşağıdaki dörtlükte aşığın sevgisi Mecnun’unki kadar derin olmasına rağmen sevgilinin yüz vermesi bir yana onu görmezlikten gelerek ve kaşlarını çatıp geçtiğini belirtmektedir. Kaş çatma hem naz hem de sitem barındırmakta, dolayısıyla sevgili yüz vermezse dahi nazlandığını ve buna katlanması gerektiğinin sitemi bulunmaktadır:

*Mecnun’um Leyla’mı gördüm
Bir kerece baktı geçti
Ne söyledi ne de sordu
Kaşlarını yıktı geçti (Başgöz, 1994, 106)*

Sevgili, hilal kaşlarıyla aşığı kendisine bağlamak amacıyla kullanmaktadır. Çekili olan yaya benzetilen kaş aşığın canını almaya hazırdır:

*Sabah günü gibi parlar karşımda
Gözlerim kamaşır nurlar karşımda
Yeşil gökler gibi gürler karşımda
Hilal kaşlar şimşek çalar baktıkça (Başgöz, 1994, 62)*

Aşağıdaki dörtlükte de âşık kaşları hem Zülfikâr’a hem de yaya benzetmiştir. Aşığın “Zülfikâr” motifini çok farklı yerlerde kullanmasında, Alevi-Bektaşî geleneğine bağlı olarak şiir yazmasının etkisi söz konusudur:

*Al’İzzet maşallah değmesin nazar
Mor dağlar kekliği çölde ne gezer
Hastalar iy’eder aşıklar üzer
Zülfikâr kaşları yayı Hatça’nın (Başgöz, 1994, 144)*

3.3. Gamze

Gamze, divan şiirinde kılıç ve oka teşbih edilmektedir. Sevgilinin bakışını meydana getiren gamze farklı anlamlar taşır (Kardaş, 2012, 140). Halk şiirinde gamzenin kullanımı divan şiiri kadar yaygın değildir. Ali İzzet de gamzeyi okla teşbih ederek sevgilinin bakışını ondan gelen bir oka benzetmiştir. Âşık gamzeyi diğer güzellik unsurları kadar yoğun tercih etmemiştir:

*Bilmem hangi burç yıldızı
Bu dertler yâreler bizi
Gamze okun bazı bazı
Boynumuza taktı geçti (Başgöz, 1994: 106)*

3.4. Kirpik

Âşıkların şiirlerinde güzellik unsurları yüzde bulunan organların tümüdür. Göz, kaş ve kirpik birbirlerini tamamlayan motiflerdir. Kaş yay iken kirpik ise oktur ve yönü sürekli aşığın gönlüdür. Aşığın bağrını delmek için kılıç ya da hançere gerek görülmemekte kirpikler yetmektedir. Âşık Ali İzzet Özkan kaş motifini günün koşullarına uyarlayarak yeni imgeler kurar. Aşağıdaki dörtlükte kaş ve kirpik birlikteliği ok ve yay işlevini görmektedir ancak kaş padişahken kirpik ise padişahın emrindedir.

*Kaşların hükmeder mebusanlara
Kirpiklerin ferman yazar hanlara
Şerbet dudakların hasta canlara
Şifa gibi derman gibi hay gibi (Başgöz, 1994, 95).*

3.5. Göz

Göz, âşık ve divan şiirinde şekil, parlaklık, renk ve bakış gibi farklı açılardan ele alınmaktadır. Gözün rengi ve ışığı âşık üzerinde o kadar etkilidir ki görmeyen gözün ışık almasını sağlar:

*Kör gözüme ışık tutar gözlerin
Güneş gibi lamba gibi ay gibi
Adaletli merhametli sözlerin
Seçim gibi parti gibi oy gibi (Başgöz, 1994, 95).*

Sevgilinin azgın bakışlarını kaşlar bile örtemiyor. Âşığın bu durumu yaşayacağını önceden bilmesine rağmen gönüllü bir şekilde bu bakışları kabul ettiği görülmektedir:

*Gözlerin azdırıp kaşların eğme
Bugün yaralıyım gel bana değme
Demedim mi Al'İzzet gel bunu sevme
Katlan gönül bu çileler az sana (Başgöz, 1994, 65).*

Sevgilinin gözlerinin şekline atfen "mühür gözlüm" ifadesi kullanılmaktadır. Gözün iriliği ve koyu renkliliği âşığı kendine bağlamıştır:

*Mühür gözlüm seni ilden
Sakınırım kıskanırım
Uçan kuştan esen yelden
Sakınırım kıskanırım (Başgöz, 1994, 120).*

3.6. Ben

Sevgiliyi özel kılan güzellik unsurlarından biri de "ben"dir. Vücudun çeşitli yerlerinde siyah nokta olarak beliren ben, âşık şiirinde gerdan veya yüzde bulunur. Âşık Ali İzzet Özkan kimi dörtlüklerde benin bulunduğu uzvu kullanmadan ayırıcı bir unsur olarak kullanmış kimi dörtlüklerde ise gerdan veya yüzde tasvir etmiştir. Aşağıdaki dörtlüklerde ben güzeli farklı kılan ve tanıtan unsur olarak kullanılmıştır:

*Al'İzzet'im gireceksin kanıma
Nasıl girdin şu hoyratın koynuna
Cellat m'oldun hançer çaldın boynuma
O yârin benlerin sayamadığım (Başgöz, 199, : 119).*

*Gülme bari ağlayanın yanında
Allahtan kork merhametsiz ünlü kız
Başkalara ak gerdan açarsın
Bana niçin görünmezsin benli kız (Başgöz, 1994, 200).*

Aşağıdaki dörtlükte ise ben kehribara benzetilmiştir. Kehribarın farklı renkleri bulunmaktadır benin buradaki kullanımı renk itibari ile klasikleşen kara benden farklılık arz eder:

*Al'izzet Avrupa kıymet koyamaz
Kehl[r]ibar benleri her can sayamaz
Yan'n'oturan hiç kokuna doyamaz
Cümle çiçeklerden güzelsin güzel (Başgöz, 1994, 115).*

3.7. Yanak

Şiirlerde yanak çoğunlukla al, sarı ve pembe renkleriyle elma, gül ve laleye teşbih edilir. Âşık kendini sevgiliyle bütünleşmiş saymak için sevgilinin yanağını meyhane olarak görmektedir:

*Bir güzelin sarhoşuyum mestiyim
Yanaklar üstünde meyhanesi var
O güzelin Mecnun'uyum dostuyum
Leylâ kıza benzer nişanesi var (Başgöz, 1994, 165)*

Aşağıdaki mısralar âşık şiirine dönemin politik söylemlerine göre oluşturulduğu yeni imgelerin yer aldığı bir dörtlüktür. Yanakların bayrağa, gözlerin ihtilâla benzetilmesi yazıldığı dönem için yeni imgelerdir. Bu kullanımlar aynı zamanda âşığın politika ile yakından ilgilendiğinin de ipuçları olarak değerlendirilebilir:

*Bayrak yanakların selam kaşların
Bana savaş açtı meydan eyledi
İhtilâl gözlerin kalkan döşlerin
Çekti ordusunu isyan eyledi (Başgöz, 199, 96)*

3.8. Yüz

Bütün güzelliğin toplandığı yer olmasının yanında parlaklık ve beyazlık yönüyle ele alınmaktadır. Ağız, diş, dudak, gamze, yanak, ben, burun, kaş ve kirpik gibi güzellik unsurlarının yüzde bulunması âşık için daha fazla önem verilmesi gereken bir unsur olarak değerlendirilmiştir. Yüz, hem divan şiirinde hem de halk şiirinde çok farklı benzetmelere konu olmaktadır. Sevgilinin yüzündeki parlaklık yıldıza, güle, güneşe, aya ve elma gibi unsurlara benzetilmektedir. Aşık sevgilinin yüzünü güzel olan her şeye benzettiğinden yüzün üzgün ya da asık olması âşığı incitir (Kaya, 2000, 248) Aşığın gözünde sevgilinin yüzü öyle kutsal bir hal alır ki ışık saçan bir gök cismine dönüşür. Âşık Al'İzzet sevgilinin yüzündeki ışığın ay ve güneşten gelen ışığı bastırıldığını söyler. O, sevgiliyi yüzündeki ışıkla hatta mitolojide kadını temsil eden Zühre yıldızına benzetmektedir:

*Soramadın bir çift sözü
Ay mıdır gün müdür yüzü
Sandım ki Zöhre yıldızı
Şavkı beni yaktı geçti (Başgöz, 1994, 106).*

Âşığın başka şiirinde sevgilinin yüzü renk ve koku yönüyle güle benzetilmiştir. Dörtlükte renkle ilgili bir ima bulunmamakta ancak divan ve halk şiirinde gül çoğunlukla pembe ve kırmızı olarak düşünülmüştür:

*Ciğer yandı ayrılığın közünden
Yârsız bayram eden ağlar gözümden
Gül yüzlümün öpemedim yüzünden
Gamlı dudaklarım diller yas çeker (Başgöz, 1994, 173).*

3.9. Döş

Halk ve divan şiirinde sine, göğüs ve gerdan kelimeleri benzer anlamlarda kullanılmaktadır. Âşık Ali İzzet Özkan şiirlerinde döş ve gerdan sözcüklerini kullanmaktadır. Sevgilinin döşü mermer gibi beyaz ve parlaktır. Döşün parlaklığı aşığın gözüne çarptıkça rengini soldurur ve ağlatır:

*Güzeller muhtarı mermer döşlüme
Sarıtır gül benzim solar baktıkça
Bir buğday benizli kılıç kaşlıma
Gözlerim yaş ile dolar baktıkça (Başgöz, 1994, 62)*

Bir diğer güzellik unsuru olan saç gerdanın üzerine dökülerek bir arada kullanılmıştır. Kara kâkül ve gül gerdan sevgiliye ayırt edici özellikler kazandırmıştır:

*Kara kekil gül gerdana dökülmüş
Göksel göze yeşil sürme çekilmiş
Al bayrak gibi kirpikler dikilmiş
Baş açıp selama durmalı gelin (Başgöz, 1994, 147)*

3.10. Ağız

Âşık şiirinde küçüklüğüne atfen güzellik unsuru olarak kullanılmaktadır. Sevgili konuştuğunda ağzından bal damlar bunun için ağız, bal küpü ya da şekerle teşbih edilir. Âşık sevgilinin ağzını bal küpüne, dilini de şekerle benzeterek bir bütünlük sağlar.

*Yayla suyu içmiş kızarmış yüzler
Tan yıldızı gibi parlıyor gözler
Al'izzet der bal küpüdür ağızlar
Şeker dillerini sormalı gelin (Başgöz, 1994, 147)*

3.11. Dudak

Yüzün güzellik unsurları arasında tamamlayıcı bir özelliğe sahiptir. Âşık, küçük, yuvarlak, kırmızı şeker veya gül olarak teşbih edilen gülü tatmak en büyük arzudur. Âşık Ali İzzet, bal dudaklı gelinin bir

öpüşmesinin dünyalar değerinde olduğunu, bir bedel karşılığında elde edilip edilemeyeceğini sorgulamaktadır:

*Al'İzzet gelini metheder öğer
Mor zülüfler gül gerdanını döğer
Bir öpüşmesi dünyayı değer
Bal dudağı satmaz m'ola bu gelin (Başgöz, 1994, 148)*

3.12. Diş

Halk ve divan şiirinde sevgilinin dişleri, beyazlık, parlaklık ve şekil bakımından inciye benzetilir. İnci gibi dizilmiş dişler temiz ve bakımlılığı yansıtır (İnayet, 2014, 79). Âşık, sevgilinin dişlerini kabuklu deniz hayvanlarından elde edilen beyaz fosforik madde olan sedefe benzetmiştir. Yanakların beyazlığını dişlerin parlaklığıyla tamamlayan şair, sevgilinin bu şekilde hastaları iyileştirme gücü elde ettiğini ifade etmiştir:

*Süngü kirpiklerin kılıç saçların
Her baktıkça beni deliyor yâr yâr
Ayna yanakların sedef dişlerin
Hastalara derman oluyor yâr yâr (Başgöz, 1994, 169).*

3.13. El

Âşık şiirinde diğer güzellik unsurları kadar kullanımı yaygın değildir. Aynı şekilde Âşık Ali İzzet Özkan da nadiren kullanılmaktadır. Dörtlükte elin şeklinden ziyade sevgiliyi kutsal bir değer olarak değerlendirmektedir. Bu kutsalın elini öpmesi durumunda kendisini ibadet etmiş sayacağını, aynı zamanda sevgilinin masum ve paklardan daha temiz olduğunu vurgulamaktadır:

*Yüzün görsem miraç ettim sanır
Haksın gerçeklerden güzelsin güzel
Elin öpsem oruç tuttum sanırım
Masum u Pak'lardan güzelsin güzel (Başgöz, 1994, 115).*

3.14. Boy

Boy, uzunluğu, inceliği, salınışı ve düzgünlüğü yönleriyle şiire konu edilmiştir. Divan ve halk şiirinde sevgili ince ve uzun olarak düşünülmüş ve zarıflığın simgesi olarak düşünülmüştür. Kısa boylu olmak bir kusur olarak öne çıkarılmamış, ancak kısalığın bir güzellik unsuru olarak kullanıldığıyla da karşılaşmamıştır. Âşık sevgilinin boyunu dala benzeterek hem uzunluğunu hem de narinliğini vurgulamıştır:

*Gel karşıma dal boyunu göreyim
Bir dolu ver muradıma ereyim
Sana bir yadigâr mendil vereyim
Al gözüün yaşını sil dertli dertli (Başgöz, 1994, 101)*

Halk şiirinde sevgilinin boyu sıkça minareye benzetilmektedir. Ali İzzet sevgilinin boyunu minareye benzetir. Ancak bu güzelliğin sonsuz olmadığını bir gün toprağa dönüşeceğini belirtmektedir:

*Al'İzzetî ecel suyu
Cüml'âlemin olur payı
Güzel şu minare boyu
Kara toprak yutar bir gün (Başgöz, 1994, 157)*

3.15. Bakış

Sevgilinin bakışı güzellik unsurları arasında değerlendirilmektedir. Sevgilinin bakışı için âşık her türlü eziyete razıdır. Âşık Ali İzzet'in aşağıdaki dörtlüğünde sevgilinin bakışı celladın bakışına benzetilmektedir. Sevgilinin bakışları, celladın biraz sonra darağacına götürüleceği idamlık mahkûma benzer ve acımasızdır:

*Can alıcı celladlar gibi bakar
Atar kemendini boynuma takar
Görse yüz dönderir kaşını yıkar
Kim merhamet eder siler savuşur (Başgöz, 1994, 192).*

Sevgilinin bu dörtlükteki bakışlarının aksine, diğer şiiirlerinde, yansıtılan sevgili tipine uygun olarak sefkatli ve gülücükler barındırmaktadır:

*Peygamber bakışlı Allah sözlü yâr
Muhabbeti can evinde gizli yâr
Adeli yâr, şevketli yâr, nazlı yâr
Âşık Al'İzzet'e güler baktıkça (Başgöz, 1994, 62)*

Aşağıdaki dörtlükte de sevgilinin acımasız bakışı söz konusudur. Âşık, bu acımasız bakışa rağmen sevgiliyi güneşin bir eşi sayacak kadar onu parlak ve benzersiz kabul etmektedir. Şair, sevgilinin azgın bakışlarının verdiği ıstırap ve bu ıstırapı her gün yaşama pahasına rağmen güneşin yerine sevgilinin bulunmasını yeğler:

*Gözlerin katlime fermanlar yazar
Azgın bakışların ciğerim ezer
İki güneş bu dünyada ne gezer
Gün yerde sen gökte durmalı gelin (Başgöz, 1994, 147)*

3.16. Koku

Fiziksel ve karakteristik özelliklerin yanında tamamlayıcı bir unsur olarak koku kullanılmaktadır. Sevgili daima menekşe ve gül kokuludur. Sevgilinin güzel kokusu aşığı tahrik, sarhoş eder ve baştan çıkarır. Aşağıdaki dörtlükte sevgilinin çiğdem ve çiçek kokusu aşığı etkilemektedir. Sevgilinin güzel kokusunu kendi köyünün kokusuna benzeten âşık köye olan özlemine dile getirmektedir:

*Gündüz güneş gibi gece ay gibi
Çıkar gelir bir gözleri sürmeli
Çiğdemli-çiçekli bizim köy gibi
Kokar gelir bir gözleri sürmeli (Başgöz, 1994, 99)*

Âşık, aşağıdaki dörtlükte sevgilinin yanında oturan bir kişinin onun kokusuna doyamayacağını ve bir süre sonra dayanılmaz bir hale dönüşeceğini belirtmektedir. Bunun kıymetini Avrupa bile biçemez. Bunun dışında "Güzel kokuşlum", "Gül çiçek kokuşlu" gibi ifadelerle sevgilinin güzel kokusunun etkileyiciliğini dile getirmektedir:

*Al'izzet Avrupa kıymet koyamaz
Kehlibar benleri her can sayamaz
Yan'n'oturan hiç kokuna doyamaz
Cümle çiçeklerden güzelsin güzel (Başgöz, 1994, 115)*

4. Güzelin Karaktere Ait Özellikleri

Âşık Ali İzzet Özkan'ın şiiirlerinde güzelin karaktere ait özellikler fiziksel özellikler kadar ön plana çıkarılmamıştır. Karaktere ait özelliklerden zalim, kıymet bilmemek, merhametsiz, naz, söz ve muhannet gibi özellikler vurgulanmıştır. Bu özellikler şiiirlerinden seçilen dörtlükler üzerinden değerlendirilmiştir.

4.1. Zalim

Sevgili aşığa karşı vefasız, değer bilmez, merhametsiz ve zalimdir. Sevgili genellikle zalimce davranışlarının farkındadır ve bu durumdan mutluluk duyar. Âşık aşağıdaki dörtlükte sevgiliye hiçbir şey yapmadığı halde kendisine zalimce davrandığını ve buna anlam veremediğini belirtmektedir:

*Nedir benim bu elinden çektiğim
Allahtan kork kuldan utan zalim yar
Düzenin mi bozuldu sana ne ettim
Açılmadan soldurursun gülüm yar (Başgöz, 1994, 168).*

4.2. Kıymet Bilmemek

Şairler, çoğu zaman sevgilinin aşığa kıymet vermediğini, değerini bilmediğini şiiirlerinde belirtmişlerdir. Âşık Ali İzzet, aşağıdaki dörtlükte, sevgilinin kendisine kıymet vermediğini belirtip, kendisine açmadığı yüzünün gün gelir toprağa dönüşeceğini, güzel gözlerini ise karıncaların yiyeceğini ifade etmiştir:

*Bana açmadığın yüzü
Böcekler yer yarın, kuzu!
Bana bakmadığın gözü*

Karıncalar dider bir gün (Başgöz, 1994, 157).

4.3. Merhametsiz

Sevgilide olması gereken bir özellik olarak düşünülen merhamet aslında bütün şairlerce işlendiği gibi sevgilide bulunmayan ve çoğu zaman âşık şikâyetçi gibi görünse de aslında zevk aldığı bir durumdur. Âşık Ali İzzet aşağıdaki dörtlükte yanakları gül gibi kızarmış sevgilinin gözleri dört döndüğünü kim görse merhametli biri olarak düşündürüyor oysa hiçbir sözün merhametsizliğini gidermediğini söylemektedir:

*Güzel yanakların gül gibi yanar
Afacan gözlerin çarh gibi döner
Gören merhametli can sanar
Halbuysa kâr etmiyor söz sana (Başgöz, 1994, 65)*

Dörtlükte kavram olarak “merhamet” kullanılmamaktadır. Ancak sevgiliye karşı yoğun bir aşk yaşamasına ve sevgilinin bunun farkında olmasına rağmen merhamet edip konuşmak bir yana ne mektup yazar ne de telefon açmaktadır:

*Aşkın polisleri tuttu yakamı
Ne alır canımı ne de el çeker
O zalim yâr benden kesti selamı
Ne bir mektup yazar ne de tel çeker (Başgöz, 1994, 172)*

4.4. Naz

Sevgilinin önemli özelliklerinden biri de nazdır. Sevgili cilveli ve nazlı davranırsa, aşğın umudunu yitirmemesini sağlayacaktır. Âşık, sevgilinin sergilediği nazlı ve cilveli davranışların ne taze gelinde ne de güzel kızda bulunmadığını belirtmektedir:

*Yüzlerin azdırmış zülfü siyahım
Cilve desem değil naz desem değil
Bir kimseye benzemezsin Allah'ım
Gelin desem değil kız desem değil (Başgöz, 1994, 118)*

4.5. Söz

Divan şiirinde sevgilinin sözü şekere teşbih edilmektedir. Âşık sevgilinin gözlerini ışık huzmesine bakışlarını da peygamber bakışlarına benzeterak sözlerinin kutsal metin yazabilecek güçte olduğunu söylemiştir:

*Peygamber bakışlı gözlerin senin
Ayet Kur'an yazar sözlerin senin
Nur dükkânı açmış gözlerin senin
Görenler şavkın çalıyor yâr yâr (Başgöz, 1994, 169)*

4.6. Muhannet

Âşık tarzı şiir geleneğinde sevgili bazen muhannettir. Sevgili, âşığı kandıran, acı çektiren ve merhametsiz davranışlarının yanında namert olduğunu da hatırlatan bir kişidir. Âşık gözlerinin sevgilinin yollarında kaldığını, kimsesizliğinin yanında sevgilinin namertçe davranışı da bu acıyı katlamıştır:

*Muhan[n]et dost beni yaktın yandırdın
Eşinden ayrılmış kuşa döndürdün
Geleceğim deyi beni kandırdın
Baka bak'usandım yollarınıza (Başgöz, 1994, 79)*

5. Sonuç

Bu çalışmada İlhan Başgöz'ün hazırladığı “Âşık Ali İzzet Özkan Hayatı-Sanatı-Şiirlerinden Bir Güldeste” adlı eserinden istifade edilmiştir. Âşık Ali İzzet Özkan'ın şiirlerinde yer alan güzellik anlayışının irdelenmesiyle şu sonuçlar elde edilmiştir.

Âşık sevgiliyi tasvir eden klasikleşmiş unsurların yanında yeni ifade kalıpları kullanmış ve bunda önemli başarılar elde etmiştir. Şiirlerinde oluşturduğu yeni imgeleri âşık edebiyatına yeni bakış açıları kazandırmıştır. Âşğın yeni ve gündelik imgeleri kullanmasındaki ustalık şiirlerdeki lirizme gölge düşürmemiştir. Bu açıdan bakıldığında gündelik hayat ve politik yönü ağır basan şiirlerinin yanında aşk konulu şiirler de yazdığı ve başarı sağladığı görülmektedir. Âşğın birbirlerinden tamamen farklı konularda şiir yazması onun aynı zamanda toplumsal hayattan kopuk olmadığını da kanıtlamaktadır.

Âşık Ali İzzet Özkan'ın sevgili için kullandığı fiziki ve karaktere ait güzellik unsurlarını kullanım şekli divan şiirine benzerlikler taşımakta ancak şairin daha somut ve gerçek hayatta daha kolay bulunabilir şeklindedir.

Âşık Ali İzzet Özkan şiirlerinde aşkı, güzeli ve güzellik unsurlarını yoğun olarak işleminin yanında çirkinlerin varlığını da bir azap ve çekilmez bir ızdırap olarak değerlendirmiş ve her fırsatta kötümüşür.

Âşığın güzel ve güzellik unsurlarını kullanım şekilleri somutlaştırma dışında divan şiirinde kullanımına paralellik arz etmektedir. Bu durum hem edebi geleneklerin birbirlerini etkilemesi hem de aynı kültürden beslendiklerini göstermesi bakımından önemlidir.

Tüm bunların dışında Âşık Ali İzzet Özkan yaşarken hak ettiği değeri görmediği gibi haksız eleştiri/suçlamalara maruz kalmıştır. Âşık hakkında yapılacak olan çalışmalar geleneğe onu layık olduğu yere getirecektir.

KAYNAKÇA

- Alptekin, Ali Berat-Sakaoğlu, Saim (2006). *Türk Saz Şiiri Antolojisi (14-21. Yüzyıllar)*. Ankara: Akçağ Yayınları
- Başgöz, İlhan (1968). *İzahlı Türk Halk Edebiyatı Antolojisi*. İstanbul: Ararat Yayınevi.
- Başgöz, İlhan (1994). *Âşık Ali İzzet Özkan*. İstanbul: Indiana Üniversitesi ve Pan Yayıncılık.
- İnayet, Alimcan (2014). Uygur Muhabbet Koşaklarında Sevgili veya Kadın Güzelliği. *Milli Folklor Dergisi*. Y. 16, S.101. s.73-86.
- Kalkan, Emir (2015). *20. Yüzyıl Türk Halk Şairleri*. 2. Baskı, Ankara: Ötüken Yayınları
- Karaköse, Saadet (2010). Divan Şiiri Sevgili Tipindeki Abartıların Simgesel Boyutuna Birkaç Örnek. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. C. 3. S. 15. s. 176-187.
- Kardaş, Sedat (2012). Divan Şiirinde Resim ve Heykel. *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi (TAED)*. S. 47. s.119-146.
- Kardaş, Sedat (2013). Divan Şiirinde Sihir ve Büyü Kaynağı: Harut ve Marut. *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi (TAED)*. S. 50. s.29-46.
- Kaya, Doğan (1994). *Sivas'ta Âşıklık Geleneği ve Âşık Ruhsati*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları No: 55.
- Kaya, Doğan (2000). Divan Şiiri ve XIX. Yüzyıl Halk Şiirinde Güzel Tasviri. *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Kutsi, Tahir (1990). *Halkbilim ve Edebiyat*. İstanbul: Toker Yayınları
- Makal, Tahir Kutsi (1969). *Sahte Ozanlar*. İstanbul: Tarla Dergisi Yayını.
- Özmen, İsmail (1998). *Alevi-Bektaşî Şiirleri Antolojisi Cilt 5*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Saraç, Ömer-Özdemir, Cafer (2015). Âşık Tarzı Şiir Geleneğinde Sevgili Tipi. *Dede Korkut Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*. S.8, s.114-123.
- <https://www.haberler.com/asik-ali-izzet-ozkan-in-varislerinden-muhur-gozlum-4373309-haberi/> (23.02.2013 tarihli haber[E.T. 14.10.2018])